

95 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA SOCIETĂȚII „MORMINTELE EROILOR CĂZUȚI ÎN RĂZBOI”

Text: cdor. av. (rtr.) Oțelea Pavel

Acest material a fost prezentat de subsemnatul participanților la adunarea festivă organizată de Filiala „Cultul Eroilor”- Constanța la sala „M. Sadoveanu” a Cercului Militar Constanța.

Începuturile ființării Asociației pe care o sărbătorim pentru împlinirea unei frumoase vârste de 95 ani, vă doresc sincer să ne reîntâlnim și la împlinirea unei și mai frumoase vârste, 100 ani, își au sorgintea într-o situație reală, obiectivă. Acest aspect este subliniat în primul document care marchează, să zicem, momentul zero. Pentru frumusețea limbajului, a formelor de adresare, dar și pentru conținutul autentic, voi cita fragmente din documentele vremii.

Ministru de război

General de corp de armată Artur Văitoianu
Raportul dlui ministru de război M.S. Regele
Sire,

Una dintre cele mai înalte datorii ce ni le impune timpul actual, este îngrijirea mormintelor eroilor căzuți în război, morminte atât de prețioase neamului nostru.

În multe localități inițiativa privată a făcut pași măreți. Preoți, învățători, frunțașii satelor, proprietari, intelectuali, bogați și săraci se adună, se consfătuiesc și iau hotărâri pentru cinstirea mormintelor sfinte.

Considerind că această operă de recunoștință are un înalt rol educativ pentru generația actuală și cea viitoare și pentru a veni în ajutor inițiativei private, pentru a o complecta, în fine, pentru a înfrumuseța aceste morminte ce se găsesc răspândite în teritoriul României Mari și a lumii întregi, am luat hotărârea de a înființa sub înalt patronaj al M.S.Regina Maria, Societatea „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”.

Pentru ca societatea sa-și atingă scopul am întocmit alăturat proiect de decret-lege prin care i se recunoaște calitatea de persoană morală.

Dacă și Maiestatea Voastră aprobă acet proiect de decret-lege, încuviințat și de Consiliul de Miniștri prin jurnalul No. 2.183, cu cel mai profund respect, O rog să binevoiască a-l semna.

Sunt cu cel mai profund respect,

Sire,

Al Maiestății Voastre

Prea plecat și supus servitor,

Ministru de război

General de corp de armată Artur Văitoianu

-No. 1.899

1919, Septemvrie 12

Iată răspunsul Regelui Ferdinand I la propunerea gl. Văitoianu.

**I.D.No.4.106 din 12 Septembrie 1919
FERDINAND I**

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României. La toți de față și viitori, sănătate. Asupra raportului ministrului Nostru secretar de stat la departamentul de război sub No.4.899 din 12 septemvrie 1919,

Am decretat și decretăm:

Art. I - Se aprobă de Noi, sub rezerva ratificării ulterioare a Corpurilor legiuitoare, recunoașterea calității de persoană morală a **Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”**, cu sediul în București, având de scop îngrijirea mormintelor eroilor căzuți în război.

Art. II - Modul de funcționare și administrare al acestei societăți va fi cel stabilit prin statutele societății, alăturate la acest decret lege.

Modificările ulterioare ale statutelor, votate și aprobate de adunarea generală, vor avea tărie legală în urma aprobărilor prin decret regal, bazat pe raportul ministrului de război și pe avizul Consiliului de Miniștri.

Toate acele modificări aprobate se vor publica prin Monitorul Oficial, odată cu decretul de aprobare.

Art. III Din partea Statului se acordă acestei societăți următoarele înlesniri:

- 1. Scutirea de orice taxă de timbru și înregistrare, ce ar trebui plătite conform legii timbrului.

- 2. Scutirea de taxele poștale interne pentru corespondență, gropuri, scrisori de valoare și orice alte mesagerii ale societății.

- 3. Scutirea de plată pentru transport pe căile ferate ale Statului Român pentru persoanele însărcinate cu inspectarea cimitirelor și a comitetelor filialelor.

Aceste persoane vor indica ministerului de lucrări publice și direcțiunii generale a căilor ferate de către consiliul central al societății, iar gratuitatea se va acorda pe liniile ferate din circumscripția sau regiunea desemnată pentru inspecțiune.

De asemenea, vor fi scutite de orice taxe transporturile de materiale pe căile ferate sau pe căile de navigațiune ale statului, cari ar fi expediate de această societate sau pentru ea.

Art. IV - și cel din urmă - Miniștrii Noștri, secretari de stat la departamentele războiului, interne și lucrări publice sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a decretului de față.

Dat în București, la 12 Septemvrie 1919.
FERDINAND I

Înaltul Decret de recunoaștere a calității de persoană morală a Societății „Mormintele eroilor căzuți în război” indica faptul că legea de funcționare a acestei Societăți va fi ratificată de Corpurile Legiuitoare, fapt ce s-a întâmplat, iar în baza ei s-a elaborat statutul din care subliniez câteva articole.

CAPITOLUL IV – Statut - Organele de administratie

- Comitetul Central
- Comitetele Regionale
- Comitetele Județene
- Comitetul Orășenesc
- Comitetul Comunal

Art.16 - Comitetul central se compune din: M.S. Regina, presedintă de onoare;

Art.17 - În toate orașele reședințe ale corpurilor de armată se înființeaza câte un comitet regional.

Art.18 - În toate județele țării va exista un comitet județean compus din:

- 5 doamne soții de ofițeri, generali superiori, ori inferiori, morți în război ori în viață, alese de adunarea generală;
- Fața bisercească cea mai înaltă din capitala județului;
- Comandantul militar cel mai înalt în grad din localitate;
- Prefectul județului;

- Primarul oraşului;
- Comandantul cercului de recrutare;
- Inginerul-şef al judeţului;
- Un profesor de cea mai înaltă treaptă a învăţământului;
- Comandantul companiei de jandarmi.

Art.19 - În toate comunele urbane şi rurale din ţară se înfiinţează un comitet comunal compus din:

- 5 soţii de militari de orice grad morţi în război ori în viaţă, alese de adunarea generală;
- Primarul;
- Cea mai înaltă faţă bisercească;
- Un profesor (învăţător) din cea mai înaltă treaptă a învăţământului;
- Jandarmul.

În Monitorul Oficial din 31 mai 1927 găsim specificaţia:

„Art. 24 - Aducerea la îndeplinire a tuturor lucrărilor prevăzute prin legea de faţă cade în sarcina Societăţii „Mormintele Eroilor Căzuţi în Război”, care se va numi în viitor **Socitatea „Cultul Eroilor”**, menţionându-se calitatea de persoană juridică, acordată prin decretul-lege No. 4106 din 1919. Această lege s-a votat de Adunarea Deputaţilor în şedinţa din 15 aprilie 1927 şi s-a adoptat cu unanimitate de una sută douăzeci şi cinci de voturi. Spicuesc câteva prevederi din această lege ce mi se par mai interesante.

Ferdinand I

**Prin graţia lui Dumnezeu şi vointa naţională, Rege al României
La toţi de faţă şi viitori, sănătate.**

Adunările legiuitoare au votat şi adoptat, iar Noi sancţionăm ce urmează:

LEGE

Asupra Regimului mormintelor de război din România

CAPITOLUL I

DISPOZITIUNI GENERALE

Art.1 - Mormintele ostaşilor-fără nici o deosebire de religie sau origine etnică- căzuţi pe timpul şi din cauza războiului, situate pe teritoriu român, sunt puse sub ocrotirea legii de faţă.

Art.2 - Sunt asimilate mormintelor de război:

a) Mormintele cercetaşilor, surorilor de caritate si a oricăror persoane care au căzut îndeplinind un serviciu comandat, la oricare din

formațiunile armatei sau puse la dispoziția acesteia, cât și a acelor care au căzut punându-se benevol în serviciul patriei;

b) Mormintele invalizilor de război;

c) Mormintele tuturor românilor de pretutindeni, care au căzut de-a lungul veacurilor pentru dezrobirea și înălțarea Neamului.

Art.3 - Mormintele aparținind ostașilor supuși ai fostelor State Beligerante - amice și inamice- situate pe teritoriul român, se vor bucura de același regim ca și mormintele naționale, sub condițiunea reciprocității.

Sunt asimilate acestora mormintele prizonierilor și internaților civili de razboi, supuși ai acestor State.

Art.4 - Toate mormintele de război-naționale și străine-au a fi considerate ca monumente publice, fie că se găsesc izolate sau sunt grupate în cimitire.Tot astfel se vor considera edificiile sau oricare altfel de construcții sau lucrări cari se vor fi înfăptuit pentru comemorarea celor căzuți sau a unor fapte în legătură cu glorificarea eroismului românesc din toate timpurile.

Nu intră în categoria mormintelor de razboi cei aflați în cavourile de familie.

CAPITOLUL II

INGRIJIREA, INFRUMUSEȚAREA ȘI PĂSTRAREA MORMINTELOR DE RAZBOI

Art.5 - Toate mormintele de război situate pe teritoriu român vor fi îngrijite, înfrumusețate și păstrate cu toată pietatea demnă de jertfa celor căzuți. Pentru o mai bună și lesnicioasă îngrijire și păstrare mormintele vor fi grupate în cimitire de onoare, osuarii, mausolee, cripte etc.

Art.6 - Opera de îngrijire, înfrumusețare și păstrare a mormintelor de razboi are caracter perpetuu.

Art.7 - Nimeni sub nici o formă, nu va putea strămuta mormintele de război, fără autorizația Societății „Cultul Eroilor”, sub sancțiunile prevăzute la Cap.VI.

CAPITOLUL III

COMEMORAREA EROILOR CAZUTI

Art.8 - Comemorarea eroilor căzuți în război se va face în fiecare an la ziua „Înălțării Domnului” care este decretată ca sărbătoare națională.

Această zi va fi sarbatorită atât în tot cuprinsul țării cât și în străinătate de autoritățile orășenești, în mod cu totul demn prin organizări

de Te Deumuri, procesiuni și serbări cu înalt caracter național, la cari vor participa toate instituțiile de Stat și particulare, fără deosebire de religie sau origine etnică.

Festivitățile din țară se vor desfășura potrivit unui program aprobat de Consiliul de Miniștri, după propunerea unei comisiuni formată din reprezentanți ai Ministerului de Război, Interne, Instrucțiune Publică, Culte și Arte, ai comandantului corpului de jandarmi și Societății „Cultul Eroilor”.

Pentru întocmirea programului serbării „Zilei Eroilor” în capitală, comisiunea se va completa cu prefectul poliției capitalei.

Art.9 - De asemenea, pentru cinstirea celor căzuți și comemorarea glorioaselor acte de eroism național, se vor construi monumente și plăci comemorative în toate localitățile din țară, stimulindu-se în special în acest scop inițiativa particulară.

Art.10 - Astfel pentru cinstirea memoriei eroilor căzuți se va construi în capitala țării un edificiu comemorativ al războiului de întregire națională, cuprinzând un cenotaf, deasupra căruia va fi depusă „Cartea de Aur” în care se va înscrie numele tuturor celor căzuți pentru Neam și Rege din întreaga țară.

Art.11 - Asemeni fiecare comună va întocmi o „Carte de Aur” în care se vor înscrie:

a) Numele ostașilor căzuți în campania 1916 -1919 cari s’au născut sau au locuit în acea comună;

b) *Numele tuturor cetățenilor* cari au căzut din cauza violențelor comise de inamic, ei fiind în exercițiul funcțiilor lor sau făcându-și datoria de cetățeni către țară;

c) Numele tuturor ostașilor de naționalitate română, din teritoriile alipite, căzuți sub steag străin în interesul Națiunii;

d) Numele ostașilor căzuți în lupte sau în urma rănilor căpătate și morți pe teritoriul comunei respective, după acte întocmite de Marele Stat-Major.

Această „Carte de Aur” se va păstra la loc de onoare la primăria comunei și va fi la dispoziția locuitorilor. Norma de păstrare și formatul se fixează de Societatea „Cultul Eroilor”.

Art.12 - Pentru românii căzuți în străinătate „Carte de Aur” va fi depusă la Legațiunea Română.

CAPITOLUL IV

EXPROPIEREA TERENURILOR NECESARE

MORMINTELOR DE RĂZBOI

PRECUM ȘI LUCRĂRILE COMEMORATIVE

Art.13 - Pe temeiul Art.17 din Constituție, se declară expropriate pentru interes obștesc, la dispoziția Ministerului de Război toate terenurile pe cari se găsesc morminte de razboi- naționale sau străine- fie în mod izolat, fie grupate în cimitire, cât și orice semne comemorative (monumente, cripte, troițe, cruci etc.) în legătură cu războiul, fără deosebire de naționalitatea careia îi sunt închinare.

Acele de pe câmpurile istorice de la Mărășești și Mărăști vor rămâne la dispoziția societăților respective, până la terminarea lucrărilor prevăzute în statutele lor, sau până la încetarea activității lor, când ele vor fi predate Ministerului de Război.

Art.14 - Se declară asemenea expropriate, și în condițiunile articolului precedent, toate terenurile ce se vor mai găsi trebuincioase pentru: crearea de cîmpuri istorice, cimitire de onoare sau extinderea celor în ființă, construcții de osuarii, mausolee, capele cu cripte pentru eroi etc.

Art.26 - Societatea „Cultul Eroilor ” va aduce la îndeplinire lucrările ce-i sunt încredințate prin legea de față sub auspiciile și cu sprijinul Ministerului de Război.

Personalul militar pe care Ministerul de Război îl pune la dispoziția societății se va stabili anual prin legea bugetara, acest personal având a fi considerat ca detașat în condițiunile Art.60 din legea înaintărilor în armată.

În timp de campanii Societatea va trece la dispozitia Ministerului de Război. În vederea acestui scop, societatea încă din timp de pace va fi astfel organizată pentru ca trecerea pe picior de război să se facă cu cea mai mare înlesnire.

Organizarea, funcționarea și administrarea societății pentru tot acest timp se va face potrivit unui regulament ce se va întocmi de catre Ministerul de Război în unire cu Societatea.

Art.28 - Întreținerea și paza mormintelor și cimitielor de război din comunele urbane cad în sarcina primăriilor si garnizoanelor respective. Pentru acoperirea cheltuielilor necesare acestor lucrări, primăriile comunelor urbane vor forma un fond social ce se va aduna dintr-o cotă de 10% asupra sumelor atribuite prin Art.9 din legea impozitelor pe spectacole din 28 Martie 1926.

Aceste sume se vor evalua si aloca anual în bugetele județelor și comunelor urbane la articolele spectacole.

Avansăm pe scara timpului și ajungem la o nouă lege privind Societatea „Cultul Eroilor”.

DECRET-LEGE

asupra regimului mormintelor și operelor comemorative de război din 27 iulie 1940 Nr. 2533 (Legea 424/01.08 1940) Carol II

CAPITOLUL X DISPOZIȚIUNI TRANSITORII ȘI FINALE

Art.72 - Așezământul Național „Regina Maria pentru Cultul Eroilor” preia deplin drept, prin efectul legii de față, întregul patrimoniu- activ și pasiv- al Societății „Cultul Eroilor” astfel cum se va afla în ființă pe data intrării în vigoare a legii de față. Societatea „Cultul Eroilor” considerindu-se ca dizolvată și lichidată de drept pe aceeași dată, fără nici o altă formalitate, toate drepturile și obligațiile Societății „Cultul Eroilor” trecând asupra Așezământului.

CAPITOLUL V ORGANE DE APLICARE ȘI EXECUȚIE

Art.19 - Aducerea la îndeplinire a tuturor lucrărilor și dispozițiilor prevăzute prin legea de față se încredințează Așezământului Național „Regina Maria pentru Cultul Eroilor”. Așezământul este persoană juridică de drept public, fiind o instituție autonomă și are sediul în București. Așezământul este reprezentat legal înaintea tuturor instanțelor judecătorești și administrative, cât și în raporturile cu terții, prin directorul său general, personal sau prin delegații săi. Organizarea, funcționarea și administrarea Așezământului sunt cele prevăzute în legea de față.

Art.20 - Așezământul Național „Regina Maria pentru Cultul Eroilor ” este condus și administrat de:

- a) Un Consilier Superior de îndrumare și control și;
- b) O direcțiune generală.

Președintele Așezământului și Consiliului Superior de îndrumare și control este în drept Înalta Prea Sfinția Sa Patriarhul Țării, care poate delega atribuțiunile sale, în condițiunile ce va găsi de cuviință, unuia sau mai multora dintre membrii Consiliului Superior.

Art.28 - Așezământul Național „Regina Maria” va aduce la îndeplinire lucrările ce-i sunt încredințate, prin legea de față cu sprijinul și sub auspiciile Ministerului Apărării Naționale.

Și tot pe scara timpului ajungem în data de 29 mai 1948 când se
dă

DECRET 48

PENTRU DESFIINȚAREA AȘEZĂMÂNTULUI NAȚIONAL "REGINA MARIA" PENTRU CULTUL EROILOR

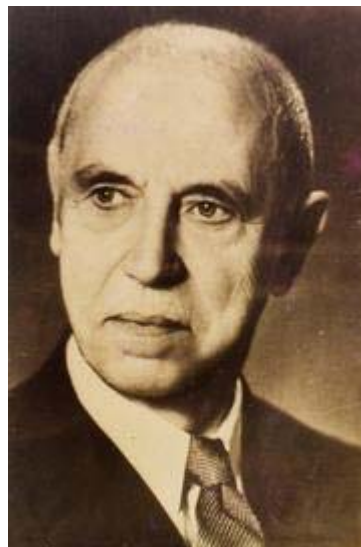
Art.I - Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, creat prin legea asupra regimului mormintelor și operelor comemorative de război din 1 August 1940, se desființează pe data publicării prezentului decret.

Art.II - Întregul patrimoniu al așezământului trece asupra Ministerului Apărării Naționale. De asemenea, trec asupra Ministerului Apărării Naționale toate obligațiunile referitoare la păstrarea și întreținerea operelor comemorative de război existente, în care scop se va întocmi un regulament.

Art.III - Personalul căruia i s-au făcut rețineri pentru Casa Generală de Pensii se încadrează la Ministerul Apărării Naționale, în gradele respective. Personalul detașat de la alte servicii ale Statului, se reîntoarce la serviciile din care a fost detașat. Angajaților cu contract, precum și personalului inferior de serviciu li se va aplica dispozițiunile referitoare la contractele de muncă.

Art.IV - Dispozițiunile articolelor 19-68 inclusiv și 72-79 inclusiv din legea asupra regimului mormintelor și operelor comemorative de război din 1 August 1940, se abrogă.

Art.V - Denumirea Așezământului Național „**Regina Maria pentru Cultul Eroilor**” din cuprinsul articolelor rămase în vigoare din legea asupra regimului mormintelor și operelor comemorative de război din 1 August 1940, se înlocuiește cu „**Ministerului Apărării Naționale**”, iar cuvintele „**sire, rege**” din art. 12 se suprimă.

Dat în București la 29 Mai 1948 Nr. 1009

I.C. Parhon
Martin Florea Ionescu
Ministrul Apărării Naționale
Emil Bodnăraș

- președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale

După ce am v-am relatat un scurt istoric de la înființare până la desființarea „Cutului Eroilor”, în continuare voi puncta câteva din realizările deosebite ale acesteia. Primul număr al revistei „**Cultul Eroilor Noștri**”, editată de Societatea „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, în 1919-1920, a fost deschis cu un articol semnat de însăși Regina Maria, președinta de onoare a societății, personalitatea care, prin cuvântul și mai ales prin faptele sale, a reușit să dea un puternic suflu acțiunilor de constire a memoriei eroilor.

Mormântul Ostașului Necunoscut

- monument cel mai drag mie -

România a fost printre primele state care au decis să înalțe un monument în memoria celor care au murit pe câmpurile de luptă ale Primului Război Mondial. În anul 1923, conducerea statului român a hotărât ca simbolul sacrificiului celor mulți, căzuți pentru reîntregirea patriei, să fie evocat de osemintele unuia dintre ostașii anonimi de la Mărășești, Mărăști, Oituz, Tg.-Ocna, Jiu, Prahova, București, Dobrogea, Ardeal și Basarabia. În ziua de 13 mai 1923, rămășițele pământești au fost așezate în zece sicrie de stejar, căptușite cu tablă de zinc, și depuse în Biserica „Adormirea Maicii Domnului” de la Mărășești. Alegerea sicriului cu osemintele Ostașului Necunoscut a aparținut elevului Amilcar C. Săndulescu (Liceul Militar „Dimitrie A. Sturdza”- Craiova, premiant și orfan de război) care, în cadrul ceremonialului din ziua de 14 mai, a îngenunchiat în fața celui de-al patrulea sicriu și a spus: „**Acesta este tatăl meu!**”.

Ceremonia reînhumării Ostașului Necunoscut a avut loc în ziua de 17 mai. În prezența familiei Regale, a membrilor Guvernului, a corpurilor legiuitoare, în Parcul Carol din București s-a oficiat serviciul divin. La miezul zilei, sirena Arsenalului Armatei și clopotele bisericilor au salutat coborârea în lăcașul de veci a Ostașului Necunoscut. Timp de două minute, orice activitate publică a fost întreruptă.

Epitaful - „Aici doarme fericit întru Domnul Ostașul Necunoscut, săvârșit din viață în jertfa pentru unitatea neamului românesc. Pe oasele lui odihnește pământul României întregite. 1916-1919. Text: N. Iorga

Ansamblul funerar a fost executat în 1927 după planurile sculptorului Emil Willy Becker.

Pentru realizarea Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, Mormântul Ostașului Necunoscut a fost demontat în noaptea de 22 spre 23 decembrie 1958 și a fost strămutat la Mausoleul de la Mărășești.

Semnul Aducerii Aminte

A fost creat de Societatea „Cultul Eroilor” pentru a cinsti fiecare familie care a avut un fiu căzut în război. Executat din ceramică bronzată sau din bronz, „Semnul Aducerii Aminte” era așezat pe fațada caselor unde au trăit și au învățat să-și facă datoria acești eroi morți pentru Patrie. Modelul, având dimensiunile 42/27 cm, a fost întrebuințat și ca ornament pentru monumente și porți de cimitire ale eroilor.

A fost editat un **Album îndrumător**.

Societatea „Cultul Eroilor”, în afară de modelele publicate în această broșură, pune la dispoziția, la cererea comitetelor de inițiativă pentru ridicarea de monumente în amintirea Eroilor, cât și a oricărei instituții sau particulari și pentru orice fel de comemorare, diferite proiecte pentru troițe, de lemn, piatră artificială sau piatră naturală, precum și modele și exemplare executate în atelierele Societății, cu prețuri minime. Societatea va îndruma astfel pe toți acei ce vor să-și amintească de Eroi, înlăturând greșelile ce s-au făcut, în unele cazuri, de a se ridica monumente ce nu corespund scopului. Să reînviem strămoșeasca troiță și fântână, în fața cărora drumețul se oprește cu smerenie, binecuvântând memoria celor jertfiți pentru patrie, cât și pe aceia care i-au slăvit.

Cimitirul Internațional de Onoare de la Dobrici (Bazarcic) a fost amenajat în apropierea gării din localitate, în 1920, cu prilejul centralizării osemintelor eroilor români care au fost exhumați din 14 localități bulgare. Au fost înhumați în total 45 de militari români, cu mențiunea că 1857 de eroi necunoscuți, de diverse naționalități, au fost depuși în două gropi comune.

Înființarea **Cimitirului Internațional de Onoare Șumenți** (Daidâr, la 8 km de orașul Tutrakan) în anul 1926. Aici au fost centralizați toții eroii luptelor de la Turtucaia și de pe raza fostului județ Durostor.

Acțiuni și realizări ale Comitetului Județean Constanța (1919 – 1938)

- Identificarea mormintelor de eroi de pe întreg teritoriul Dobrogei; în 1921 erau identificate deja aproape 5000 astfel de morminte;

- Realizarea a doua mari cimitire pentru centralizarea osemintelor din Dobrogea: unul în comuna „Mircea Voda” și unul la „Silistra”;

Cimitirul Internațional de Onoare „Mircea cel Bătrân” din Mircea Vodă a cărui construcție a început în anul 1926 și s-a terminat în 1941. Aici sunt înhumați: români, germani, austrieci, ruși, bulgari, sârbi și polonezi căzuți în județele Constanța, Tulcea, Caliacra, Durostor. În anul 1928 cimitirul cuprindea 7000 morminte de război.

- Aducerea, cu tot ceremonialul, a nouă soldați români din cimitirul ortodox SILIS - Constantinopol și reînhumarea lor în Cimitirul Militar din Constanța;
- Organizarea ceremonialului privind aniversarea semicentenarului revenirii Dobrogei la patria mama (anul 1928) -14 noiembrie 1878;
- Organizarea solemnității dezvelirii și inaugurării criptei monument de la Medgidia, a soldaților din Divizia 1 Voluntari Sârbi, cazuți în luptele pentru apararea Dobrogei;

“Piramida albă”, monumentul-simbol de la Medgidia

Osuarul de la Medgidia al voluntarilor sârbo-croato-sloveni-cunoscut sub denumirea simplificată Monumentul Eroilor Sârbi, a fost inaugurat în mod solemn la 7 septembrie 1926 de către regele Ferdinand al României reîntregite și regele Alexandru Karagheorghevici, întemeitor(coincidență remarcabilă, în aceeași zi de 1 decembrie 1918, când, la Alba Iulia, era proclamată Marea Unire Națională a tuturor românilor) al Regatului Sârbo-Croato-Sloven, devenit apoi Regatul Iugoslaviei. Cei doi monarhi erau de altfel înrudiți, primul fiind socrul celui de-al doilea: cu patru ani în urmă, în 1922, regele Aexandru Karagheorghevici lua în căsătorie, cu mare fast, pe principesa Maria(Mărioara), fiica regelui Ferdinand și a reginei Maria.

- Deshumarea eroilor francezi din Cimitirul Dobrogei și expedierea acestora în Franța;
- Inventariere în vedere întreținerii, a monumentelor ridicate pe teritoriul județului în amintirea eroilor din războaiele anilor 1877 și 1916-1919.

Doamnelor și domnilor,

Asociația noastră nu este una cu caracter militar. Veți găsi mai mulți militari dintr-o cauză lesne de înțeles. Prin profesie sunt mai legați de glia străbună și au avut dintotdeauna un scop comun, apărarea patriei. Însă, acest scop comun s-a îndeplinit și se va îndeplini laolaltă cu toată populația țării.

Noi nu suntem uzină de produs eroi, dar trebuie să fim, prin ceea ce facem, uzină de produs sentimente antirăzboinice, fiindcă știm cu toții că greul în orice fel de situație beligerantă nu e dus de cei care o generează. S-a subliniat, pe bună dreptate, eroismul celor din linia întâi, dar trecem cu prea multă ușurință peste necazurile celor

din spatele frontului. Gândiți-vă, vă rog, la mamele rămase acasă cu o droaie de copii într-o sărăcie lucie. Am văzut cu toții dramele unor mame care nu au ce da de mâncare copiilor în timp de pace, dar închipuiți-vă ce se întâmplă în timp de război! Lozinci de felul: „Ei ne apără. Ajutații în luptă, dăruindu-le albituri” și alte chemări de genul acesta dovedesc solidaritatea celor de acasă cu cei plecați pe pustiile lumii, indiferent de sărăcia în care trăiau. Una din femeile care a înțeles sincer dramele războiului a fost Regina Maria. Au mai fost personalități feminine care au acționat în numele compasiunii pentru cei obidiți, dar în scop meschin. De aceea trebuie să veghem ca acțiunile noastre să nu fie deturnate în alte scopuri vremelnice cu caracter politic, chiar dacă suntem asociație apolitică.

Dacă de la această adunare sau alte activități specifice „Cultului Eroilor” vom ține minte, ca tot omul ceea ce se poate, lupta pentru pace nu trebuie uitată niciodată. Simțim cu toții că pe la urechile noastre se aude zăngănit de arme.

În încheiere aș vrea să vă mulțumesc de două ori:

O dată pentru că datorită accesărilor dumneavoastră a site-ului „**cultuleroilorconstant.ro**” acesta se afășează acum primul sau al doilea pe pagina Google. În cinstea acestei zile aniversare pe site a fost pusă toată colecția revistei „Arma Pontica”.

A doua oară pentru faptul că astăzi sunteți prezenți la această manifestare și că ați avut răbdare să mă ascultați.